

Övning 13

Vara nära

Ålder: Alla kan vara med och se på och prata om bilderna men de andra aktiviteterna och utvärderingen är mest lämpliga för de lite äldre barnen.

Material

- Medföljande bildmaterial, finns även på www.rede.se och kan skrivas ut därifrån.
- Skokartonger eller dylikt, med lock.
- Tejp, sax och material att placera i kartongen, se närmare beskrivning under "Aktiviteter".

Övningens mål

Barnen ska förstå/inse:

- Att djur är levande varelser med behov som är likadana som barnens.
- Att det ibland kan vara svårt att förstå hur andra känner.
- Att vi behöver respektera hur andra känner.

Förväntad måluppfyllelse

- De flesta barnen kommer att upptäcka att alla levande varelser har behov som är liknande oberoende av art.
- Några barn kommer endast att upptäcka de egna behoven.
- Några barn kommer att förstå att beröring och sätt att visa närhet på inte upplevs på samma sätt av alla individer och arter.

Relaterade mål i läroplanen

Ur: Läroplan för förskolan Lpfö 18.

Förskolan ska ge varje barn förutsättningar att utveckla:

- Förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra
- Förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till etiska dilemman och livsfrågor i vardagen
- Förmåga att utforska, beskriva med olika uttrycksformer, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap och teknik
- Förmåga att lyssna på och reflektera över andras uppfattningar samt att reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar
- Förmåga att använda och förstå begrepp, se samband och upptäcka nya sätt att förstå sin omvärld

1. Introduktion

Alla djur har ett känselsinne även om det fungerar på lite olika sätt för olika djurarter. Beröring upplevs inte heller likadant för alla individer inom samma art, det gäller både djur och människor. I den här övningen får barnen chans att utforska känselsinnet på olika sätt.

Vi vill ofta gärna röra vid de djur som vi tycker om och ibland kan det vara svårt att tolka om djuren själva vill bli berörda. Genom att titta på bilder av några av våra vanligaste sällskapsdjur får barnen prata om hur dessa djur kan uppleva närhet och hur de visar med sitt kroppsspråk om de vill eller inte vill vara nära. Genom en rollspelsövning får barnen sedan utforska hur det kan kännas att vara dessa djur.

2. Diskutera med barnen

Hur kan det kännas att vara nära någon som man tycker om? Tror barnen att djur också vill vara nära dem som de tycker om? Tycker de djur som barnen känner om beröring på samma sätt som människor? Och hur känns det om någon är nära en fastän man inte vill det just då? Tror de att djur också kan känna så och hur kan djuren göra då, de pratar ju inte med ord på samma sätt som människor?

3. Aktiviteter

De första två är övningar för att utforska sinnet känsel och de kan anpassas efter ålder och barnens mognadsnivå. Den tredje övningen handlar om djur och närhet.

Gissa vad!

Sitt två och två och låt ett barn rita med fingret på den andres rygg. Det andra barnet ska gissa vad det är som ritas; en blomma, ett hjärta, en fjäril? Hjälp barnen om det är svårt att hitta på lagom svåra symboler. Om något barn tycker det känns jobbigt att bli berörd är det förstås viktigt att respektera det, kanske kan man då börja med att vara den som ritar och se hur det känns. Prata gärna om att beröring kan kännas olika för olika personer. En svårare variant är att alla barnen sitter i en ring. Ett barn börjar rita på barnet framförs rygg, detta barn fortsätter på barnet framför sig och så vidare tills det sista barnet i ringen berättar vad det är. Har symbolen helt ändrat form på vägen?

Lek känseldetektiv:

Klipp ett lagom stort hål i sidan av en skokartong eller liknande låda och täck sidorna med tejp så att det inte blir vassa kanter. Man ska kunna stoppa in en liten hand men inte se in i lådan. Fyll lådan med saker, det kan vara en blandning av hårda och mjuka, fluffiga och sträva saker; en slät sten, bomull, gummiband, leklera, plast/trädjur i olika former, pepparkaksformer, sandpapper, torkade ärtor, blad, kokt pasta..Tänk på att inget ska vara vasst eller kunna göra ont om man rör vid det hastigt. Sätt på locket, fäst ett gummiband runt så att det inte går upp och låt barnen turas om att utforska innehållet med händerna och försöka gissa vad som är där i.

Övningarna kan ge förståelse för att man kan uppleva känsel på olika sätt och ni kan gärna prata om att det finns vissa djur som förlitar sig väldigt mycket på sin känsel och fundera på hur det kan vara.

Vad säger djuren?

Titta på de olika bilderna som finns med till denna övning, skriv gärna ut dem och prata kring vad djuren visar. Om du vill ha hjälp att tolka djurs mimik och kroppsspråk finns det en bra lärarhandledning om katter och hundar med till övning 3 i REDE för skolan – finns även att hämta på www.rede.se. Liten handledning om kaniners kroppsspråk finns med som bilaga till denna övning.

4. Utvärdering

Låt barnen göra ett enkelt rollspel om hur det är att vara djuren på bilden. Kanske kan barnen turas om att vara djur och människa och leka att djuren vill eller inte vill vara nära. Här kan man leva sig in i att vara ett annat djur. Hur ser världen ut runt djuret? Vad är roligt och vad känns läskigt? Hur känns det att träffa en människa om man är ett litet djur som en kanin? Hur vill man helst att den stora människan säger hej?

I samband med leken kan man prata om hur vi kan göra om ett djur inte verkar vilja vara nära. Kanske kommer barnen på egna exempel på djur som varit glada eller rädda eller till och med arga?

Bildmaterial med frågeställningar

1) Vi vill ofta krama om och lyfta upp små och söta djur. Hur kan det kännas att bli upplyft från marken om man inte är så stor? Vad kan man göra om man är rädd, hur ska kaninen kunna säga det? Vilka andra sätt kan ni komma på som man kan vara nära en kanin på?

2) Att få närma sig någon själv kan vara skönt. Vad tror du att kaninen känner här? Vad kan det vara som kaninen vill undersöka och komma närmare tror du?

3) Människor vill ofta krama dem de tycker om. Tycker du kanske om att krama hundar? Men har du sett hundar krama varandra någon gång? Eller hur brukar de visa att de tycker om någon? Kanske är kramen svår för dem att förstå. Vad tror du att hunden på bilden tycker om att få en kram, verkar den glad? Vad tror du hunden vill ska hända?

4) Här pussas hunden, det kanske är något som både du och hundar gör ibland? Varför pussas hunden tror du? Verkar de ha det mysigt tillsammans? Hur visar hundar att de vill vara nära en människa? Hur brukar du själv göra när du vill vara nära någon?

5) Hur känner katten här tror du? Tycker katter om att pussas också? Och hur tror du katten känner för att lyftas upp i luften?

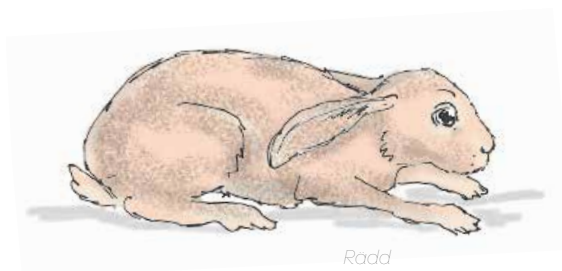
6) Så här kan man ju också vara nära. Vad händer på bilden tror du? Tycker katten att det är roligt? Tycker du själv att det ser roligt ut, skulle du vilja vara med? Vad kommer hända sedan tror du?

Bilaga:Handledning om kaniners kroppsspråk

Kaniner visar mycket genom hur de håller sina öron. Om de står rätt upp är det ett tecken på nöjdhet medan öron som ligger rakt bakåt ofta visar på en rädd kanin som vill göra sig liten. Öron som står uppåt visar på ett nyfiskt kroppsspråk men man måste titta på hela djuret, även en rädd kanin som blir överraskad kan ha öronen uppåt.

Nöjd och glad

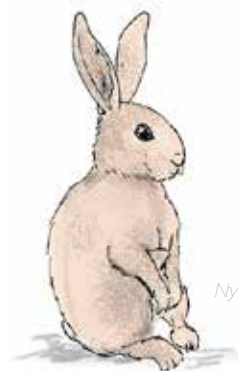

Rädd

En avslappnad kanin ligger ofta på sidan eller sitter hopkurad men inte spänd och vilar. Sitter kaninen på baktassarna är han eller hon ofta nyfiskt spanande. En kanin som andas hårt är ofta väldigt rädd om inte kroppstemperaturen är väldigt hög. En kanin som slickar lite på handen är ett gott tecken men buffande eller en kanin som sitter hopkurad för att plötsligt hoppa framåt med utsträckta framtassar är ett varningstecken man behöver lyssna på, annars kan kaninen känna sig tvungen att bita.

Avslappnad

Nyfiskt spanande

Kaniner som är riktigt rädda eller stressade blir väldigt lugna i sitt kroppsspråk och vissa blir närmast paralyserade, ett beteende som ursprungligen kommit till för att lura rovdjur. Det är viktigt att inte misstolka det som tecken på ett lugnt och förnöjt djur.

Mini-REDE övning 13 - "Vara nära" är skapad av Therese Lilliesköld 2015. Övningen är en del av Djurskyddet Sveriges värdegrundsmaterial Mini-REDE - Respekt Empati Djur Etik..

*Materialet får ej användas i kommersiellt syfte utan särskilt avtal. Illustrationer Helena Risinger
Ladda ner fler REDE-övningar på www.rede.se!*